

A. prijsplafond

Tabel met 5 varianten prijsplafond

	aantal huishoudens (x mln)	gas verbruik gecompenseerd	elektriciteitsverbruik gecompenseerd	prijsplafond	Ruwe inschatting relatieve kosten*	Percentage 40% laagste inkomens bereikt
1. Generiek prijsplafond huishoudens en bedrijven	Alle huishoudens + bedrijfsleven (excl. grootverbruikers)	Alles	Alles	Nader te bepalen	€31 mld	100%
2. Generiek prijsplafond huishoudens: voorstel PvdA\GL	Alle huishoudens (8,1)	tot 1500 m3	tot 3300 kwh	Ntb (voorstel GL/PvdA tarieven jan 2022)	€11,1 mld	100%
3. Prijsplafond huishoudens maximum verbruik	Alle huishoudens (8,1)	tot 700 m3	tot 1650 kwh	Nader te bepalen	€7,6 mld	100%
4. Prijsplafond WOZ-waarde <355.000 (NHG)	4,8	Alles	Nee	Nader te bepalen	€4,9 mld	81%
5. <i>Gericht</i> prijsplafond: WOZ-waarde < 300.000 i.c.m. energielabel GFE	0,8	Alles	Nee	Nader te bepalen	€0,8 mld	71%

*NB: Bovenstaande tabel geeft een grove inschatting van de kosten van een tariefplafond. Om tot een stabiele prijs voor huishoudens te komen varieert de omvang van de subsidie met de gasprijs op de markt. Hier is gerekend met een verschil tussen plafond en marktprijs van €1 compensatie per m3 gas en €0,2 compensatie per kWh. **Bovenstaande tabel is dus nog geen feitelijke raming van de kosten van verschillende varianten van het tariefplafond maar geeft wel goed het relatieve verschil in budgettaire omvang aan. Bij een tariefplafond zijn de budgettaire kosten afhankelijk van de hoogte van het tarief en de daadwerkelijke prijsontwikkeling. Deze inschatting en het bepalen van het niveau van het prijsplafond zal bij nadere uitwerking moeten worden gemaakt.**

1. Vindt de vierhoek een prijsplafond wenselijk? Zo ja, welke van onderstaande varianten?

Advies Wenselijkheid plafond

- U kunt instemmen met het verder uitwerken van een prijsplafond voor huishoudens. Het is belangrijk dat er een gerichte maatregel komt die de onzekerheid omtrent fluctuerende energieprijzen voor huishoudens wegneemt die deze onzekerheid niet goed kunnen dragen.
- U kunt aangeven dat na de uitingen van energieleveranciers over wat er zou moeten, er ook wat gevraagd mag worden van de leveranciers. Daar willen we ook een tegemoetkoming tegenover zetten maar dan moeten de huishoudens die we willen bereiken ook daadwerkelijk worden bediend. Dat betekent dat we z.s.m. ervoor moeten zorgen dat we de onzekerheid echt weg gaan nemen en niet elke paar maanden hoeven bijsturen.

Advies voorkeur varianten bovenstaande tabel

- U kunt aangeven dat in de geest van de afspraak in augustus een gerichte afbakening van het prijsplafond (5) de voorkeur verdient. Een dergelijke variant past aan de reservering van 700 mln en bediend een bredere groep dan met de energietoelage wordt bereikt. Als er groter en breder de wens is te compenseren dan moet dat ook gedekt worden. Vanuit dit oogpunt past de meest gerichte variant met de WOZ-waarde als een indicator van draagkracht en energielabel als teken van noodzakelijke energiebehoefte. Aan optie 5 zitten, zoals aan elke gerichte regeling, afbakenings- en uitvoeringsvraagstukken die om een politieke keuze vragen.
 - Andere departementen hebben sterke twijfels geuit bij deze afbakening en deze gerichte variant zal veel weerstand oproepen. Wij zien twee alternatieven die daar aan tegemoet komen:
 - **Optie 3:** De variant de prijs befrist tot een scherp maximaal energieverbruik op gas en elektra. Dit helpt alle huishoudens, door vooral een basisbehoefte aan energie betaalbaar te houden. Zo behouden we een goede besparingsprikkel en steunen we alle inkomensgroepen.
 - **Optie 4:** De variant die bewoners van duurere woningen uitsluit. De groep huishoudens kan op de WOZ-waarde <355.000 euro (NHG-grens) ingeperkt. Daarmee bereik je 4,8 mln. huishoudens, waarvan ca 80% van de huishoudens in de onderste 2 inkomenskwintielen en de lage middeninkomens. Vermogen hebben in een huis wijst ook op enige draagkracht.
 - U kunt uitspreken dat u een generiek prijsplafond zoals het voorstel van PvdA/GL met hoog maximumverbruik (optie 2) niet verder wil uitwerken, omdat het te ongericht is (afbakening verbruik hoger dan gemiddeld verbruik), er minder besparingsprikkels in zitten en de budgettaire uitgaven die gedekt moeten worden erg hoog zijn.
 - Optie 1, waarbij ook bedrijven een tariefplafond krijgen, is helemaal onbespreekbaar want het is zeer ongericht en zou al snel gaan om meer dan 30 miljard euro per jaar. Waarvan het overgrote deel bij bedrijven zou neerslaan die de gestegen kosten deels kunnen doorberekenen.
 - In algemene zin kunt u uitspreken dat de tabel een eerste inschatting geeft van de budgettaire kosten van een subsidie (van €1 per m3 en €0,2 per Kwh), maar dat pas bij vaststelling van de hoogte van het tariefplafond een goede inschatting kan worden gegeven van de budgettaire kosten. In elk geval moet het tariefplafond niet te laag moet zijn om de kosten budgettair beheersbaar te houden en de besparingsprikkel goed te houden.
 - Het voorstel dat de energieleveranciers zelf hebben gedaan in de vorm van een breed noodfonds deze week loopt ook behoorlijk in de papieren (tot 6mld). Zonder dat er een heldere keuze wordt gemaakt wie wel en niet geholpen wordt. Dat voorstel zien wij niet als een begaanbaar alternatief voor een tariefplafond omdat huishoudens daarmee niet de zekerheid krijgen.
2. Per wanneer kan deze variant worden ingevoerd (uitvoerbaarheid)?
- U kunt uitspreken dat gegeven de politieke opdracht de wens is om zo snel mogelijk een prijsplafond in te voeren, tenminste per 1-1-2023. U kunt aangeven dat het voor ons niet duidelijk is waarom onze buurlanden wel een prijsplafond kunnen invoeren maar energieleveranciers bij ons aangeven dat dit niet lukt op korte termijn.
 - In het geval er tot nadere uitwerking van een prijsplafond wordt besloten kan na worden gegaan hoe snel dit kan. En mocht dat nog enkele maanden duren

dan kan in de tussentijd worden gekozen voor een vaste vergoeding per kubieke meter en per kilowattuur vanuit energieleveranciers, zij hebben aangegeven dit wel te kunnen.

3. Indien wenselijk en uitvoerbaar, komt een prijsplafond naast of gedeeltelijk in plaats van het augustuspakket? Zo ja, alleen de maatregelen in de EB of ook de overige maatregelen?
 - U kunt aangeven dat het prijsplafond gedekt moet worden. Extra dekking is afhankelijk van de vormgeving inclusief hoogte van het plafond en de eventuele afbakening. Het ligt dan in de reden om elementen uit het bestaande pakket te halen om overcompensatie te voorkomen. Dat gaat direct op de energierekening gericht om 4,7 mld. van de EB-verlaging en de reservering van 700 mln.
4. Indien niet wenselijk of uitvoerbaar, is de terugvaloptie voor de reservering (€700 mln.) een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting. Eventuele andere opties voor de reservering en eventuele extra opbrengsten uit de solidariteitsheffing en inframarginal cap zijn:
 - Vaste belastingvermindering energiebelasting verhogen
 - Variabele energiebelasting verlagen
 - BTW op energie verlagen
 - Andere koopkrachtinstrumenten
 - U kunt aangeven dat er in samenspraak afgelopen augustus een keuze is gemaakt omtrent de terugvaloptie, namelijk een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting indien gerichte compensatie via de energierekening echt niet wenselijk of uitvoerbaar is. Wij zien geen reden om hier nu van af te wijken.

Spoor B: Dekking, waaronder solidariteitsheffing en inframarginal cap

5. Wil de vierhoek het principe vaststellen aanvullende maatregelen te dekken uit de nog onzekere opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap?
 - Indien aanvullende maatregelen worden aangekondigd voordat de opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap voldoende zeker is, is een placeholder nodig om dekking te verzekeren.
6. Wil de vierhoek nog alternatieven dekkingsopties in kaart brengen voor aanvullende maatregelen?
 - Aanvullende budgettaire uitgaven voortkomend uit een prijsplafond moeten gedekt worden. Daarbij is het logisch om conform de lijn van de Cie de solidariteitsheffing en de inframarginal cap in te zetten. Indien er geen voldoende opbrengsten komen uit aanvullende Europese energiemaatregelen dan kan als placeholder hiervoor dienen de Aof-premie of het lage VPB-tarief.

C. Communicatie

7. Bespreekpunt
Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

Agendapunt 2. Vangnet/voorkomen betalingsproblemen

1. Is de vierhoek akkoord met het verder uitwerken van een noodfonds dat zich heel specifiek richt op de specifieke groep die nu al in de problemen zit op basis van de drie randvoorwaarden hieronder?
 - Wij adviseren u akkoord te gaan met het verder uitwerken van het verbod op afsluiten. U kunt hierbij inbrengen dat dit er niet toe moet leiden dat de overheid alle risico's overneemt van energieleveranciers.
 - Wij adviseren u akkoord te gaan met het voorstel om het pakket van vroegsignalering en schuldhulpverlening te versterken, zolang dit pakket blijft binnen het budget van 2 keer 75 mln. in 2023 en 2024.
 - Wij adviseren u in te stemmen met een gerichte uitwerking van een noodfonds langs de randvoorwaarden die interdepartementaal voorgesteld zijn. We adviseren u af te spreken dat SZW hierbij het voortouw neemt.
 - Wij adviseren u voorafgaand aan de APB geen concrete toezeggingen te doen aan de Tweede Kamer. Er is nog veel onduidelijkheid over de uitvoering van alle trajecten. We achten het realistisch dat deze voorstellen in een verder uitgewerkt stadium onuitvoerbaar blijken te zijn (m.n. noodfonds).

Toelichting agendapunt 2)

- Het vangnet bestaat uit drie onderdelen:
 - Tijdelijk verbreden afsluitverbod;
 - Noodfonds;
 - Alternatieve schuldhulproutes.
- Concreet betekent dit voor burgers huishoudens dat zij eerst een coulante betalingsregeling aangeboden krijgen door de energieleverancier, vervolgens worden aangemeld bij de gemeente en eventueel bij het Noodfonds uitkomen. Huishoudens waarvoor dit niet voldoet worden doorverwezen naar (alternatieve) schuldhulproutes.
- Voor zowel traject 1 (verbreden afsluitverbod) als traject 2 (Noodfonds) zijn er nog grote uitvoeringsvraagstukken.
 - Voor traject 1 moeten nog gesprekken gevoerd worden met ACM, netbeheerders en consumentenorganisaties en moet nadeelcompensatie voor energieleveranciers worden uitgewerkt (bijvoorbeeld in de vorm van een beperkte liquiditeitsgarantie).
 - Voor traject 2 is nog niet duidelijk wel partij de uitvoering op zich kan nemen. Mocht dit uitvoerbaar blijken, dan moeten aan de randvoorwaarden voldaan zoals beschreven in het stuk.
 - Voor traject 3 ligt op moment van schrijven nog geen stuk met uitgewerkte budgettaire consequenties. We verwachten dat het stuk aansluit bij de doelstellingen voor het flankerend beleid waar 2 x 75 mln. voor is gereserveerd tijdens de augustusbesluitvorming. De focus ligt op vroegsignalering, schuldhulpverlening, het versterken van vrijwilligersnetwerken en het doorverwijzen naar hulp.

Agendapunt 6. Schuif Energietoeslag

1. MAPP zal vragen om een deel van het budget voor de energietoeslag 2023 te schuiven naar 2022 (500 mln. schuif). Daarmee komt de energietoeslag in 2022 op 1800 euro (i.p.v. 1300 euro) en in 2023 op 800 euro (i.p.v. 1300 euro).

- Wij adviseren niet in te stemmen met deze schuif. Een ophoging van de energietoeslag in 2022 heeft voorgelegen tijdens de augustusbesluitvorming, maar daar is toen niet voor gekozen.

- Als er voor de energietoeslag in 2023 800 euro per huishouden overblijft, is er een reëel risico dat er een roep komt om additionele middelen vrij te maken om ook in 2023 een energietoeslag van 1800 euro uit te keren. Dit zou ruim 1 miljard euro kosten. Ook kloppen bij een schuif de koopkrachtplaatjes van het CPB en het kabinet niet meer.
- De VNG geeft aan dat niet alle gemeenten een additionele toeslag in 2022 dit jaar kunnen uitkeren, maar dat het desondanks hun voorkeur kent om een deel van de middelen naar 2022 te schuiven.

Agendapunt 7. Steunmaatregelen MKB/Energie intensieve sectoren

1. Wenst u bij de APB deze redeneerlijn te benutten bij vragen over toegenomen lasten van het mkb/bedrijfsleven (zie toelichting), of wenst u hier aanvullende maatregelen te nemen? Zie daartoe bijgaande lijst te overwegen maatregelen bij onderdelen A, B en C.

Advies algemeen

- U kunt inbrengen dat u wilt vasthouden aan de redeneerlijn voor de APB dat bedrijven voldoende ondersteund worden, en het onverstandig vindt om additionele steun te bieden. De drie belangrijkste argumenten zijn:
 - Ondanks de hoge energieprijzen gaat het in vergelijking met andere EU-landen op macroniveau goed met de Nederlandse economie. Dit blijkt o.a. uit het lage aantal faillissementen, de historische krapte op de arbeidsmarkt, en de hoge winstgevendheid van bedrijven.
 - Bedrijven blijken hogere kosten te kunnen doorberekenen aan afnemers (vandaar de hoge inflatie), of kunnen genoeg nemen met lagere winstmarges of kiezen voor het (tijdelijk) terugbrengen of ander organiseren van hun productieproces
 - Het bedrijfsleven wordt via het bestaande instrumentarium en pakketten geholpen als ze in de problemen komen of willen verduurzamen. Additionele steun ligt niet in de rede.
 - Er is een uitgebreid instrumentarium voor bedrijfslevenfinanciering en ondersteuning bij verduurzaming.
 - Het bedrijfsleven profiteert ook van het tijdelijk verlagen van de energiebelasting en accijnzen (nog niet bekend hoeveel).
 - Het koopkrachtpakket stimuleert de vraag naar producten en diensten waarvan ondernemers indirect profiteren.
 - De Europese maatregelen om stijging van de energieprijzen te dempen is ook vna belang voor het bedrijfsleven, en waarborgt een gelijk speelveld. Bij nationale steun komt dat in gedrang.
- Indien het politiek onvermijdelijk is om extra steun te bieden, kunt u daaraan een aantal randvoorwaarden verbinden:
 - Het totaalpakket moet gedekt worden. Indien er steun komt voor bedrijven die zwaar geraakt worden door gasprijzen ligt het o.i. in de rede om dit te dekken uit (zie ook dekkingsmemo):
 - a. herschikking binnen het bredere pakket;
 - b. extra inkomsten vanuit het EU-energiepakket (al zijn die op dit moment nog onzeker);
 - c. de vpb, dan is er solidariteit tussen winstgevende bedrijven (die iets meer vpb betalen) en bedrijven die het zwaar hebben.
 - De voorkeur gaat naar ondersteuning voor verduurzaming (onderdelen van pakket A; dit grijpt aan bij de bron van het probleem, is tijdelijk en uitvoerbaar in 2022, maar helpt slechts een deel van bedrijven en

doelmatigheid/doeltreffendheid is matig) of garantiestellingen en liquiditeitssteun (zoals de BMKB-groen; pakket B), omdat deze het minst kostbaar zijn, het minste invloed hebben op de marktdynamiek en het minst invloed hebben op de verduurzamingsprikkel

- Een definitief besluit over additionele steun kan pas worden genomen als de kosten in beeld zijn en gedekt worden.

Advies per pakket (indien de individuele pakketten worden besproken)

A. Energiebesparingspakket

- Afgelopen augustusbesluitvorming is dit pakket door MEZK en MKE voorgesteld.
- U kunt inbrengen dat de directe effecten op verduurzaming van dit pakket onzeker is. Naar verwachting is de onrendabele top bij energiebesparing momenteel al klein, omdat de gas- en energieprijs zo hoog is. Ook bevat het Klimaatfonds al veel middelen voor verduurzaming van bedrijven.
- Het pakket leidt waarschijnlijk niet tot lastenverlichting op de korte termijn.

B. MKB-pakket

- Vanuit de politiek (VVD en mogelijk CDA) lijkt er een behoefte om het mkb te steunen. U kunt aangeven dat er geen economische redenen zijn om het mkb te steunen.
 - a. Het energie-intensieve mkb heeft de mogelijkheid om haar prijzen te verhogen, omdat ze in minder mate onderhevig zijn aan internationale concurrentie en omdat het koopkrachtpakket de vraag van consumenten zal verhogen.
 - b. Faillissementen van energie-intensieve mkb'ers hebben geen maatschappelijk ontwrichtende werking. Faillissementen zijn onderdeel van een gezonde marktdynamiek. Een gezonde marktdynamiek vermindert arbeidsmarktkrapte en jaagt verduurzaming en innovatie aan.
- Veel van de maatregelen in het pakket zijn niet dit jaar te realiseren. Het is zeer onzeker of dit pakket daardoor doelgericht, doelmatig en doeltreffend is U kunt aangeven dat het koopkrachtpakket het mogelijk maakt voor mkb'ers om prijzen te verhogen, waardoor het de vraag is of het mkb daadwerkelijk ondersteund moet worden.
- U kunt inbrengen welke ondernemers nu precies worden geholpen met dit pakket. Niet duurzame ondernemers of ondernemers met een onvoldoende winstgevend bedrijfsmodel zijn niet de doelgroep. Het is nog maar de vraag steun in de vorm van liquiditeit bijdraagt.

C. Industriepakket

- U kunt aangeven dat de industrie er gemiddeld genomen goed voorstaat, te zien uit de stijgende omzet en de nauwelijks dalende productie in de meeste industriële sectoren.
- De voorgestelde maatregel (IKC-ETS) is kostbaar, leidt alleen tot steun voor grote elektriciteitsverbruikers en ondergraaft de benodigde duurzaamheidsprikkel.
- U kunt aangeven dat concurrentieverschillen tussen landen om meer gaat dan alleen steun, maar ook over het hele ondernemingsklimaat. De steun is tijdelijk en heeft op de lange termijn waarschijnlijk geen invloed op de concurrentiepositie van Nederland tegenover nabijgelegen landen, en daarmee geen invloed op de vestigingsbeslissing van bedrijven.

HEDEN
TER ADVISERING
Aan
de minister

nota

Embargoregeling en budgetrecht

Directie Begrotingszaken

Persoonsgegevens

Datum
14 september 2022

Notanummer
2022-0000228614

Bijlagen
geen

Aanleiding

Mogelijk wordt op korte termijn besloten tot aanvullende maatregelen voor koopkrachtreparatie. Deze notitie informeert u over de samenloop met het tijdspad richting Prinsjesdag en de rechtmatige verwerking van eventuele aanvullende maatregelen.

Advies

We adviseren om:

- Een eventueel aanvullend pakket niet mee te laten lopen in de bestaande embargoregeling van Prinsjesdag. Daarbij is het relevant onderscheid te maken tussen 2022 en 2023:
 - Het heeft de voorkeur om een aanvullend pakket met gevolgen voor 2023 niet eerder dan Prinsjesdag met het parlement te delen. Publiekelijk is dat ook niet mogelijk omdat het de facto een amendement op de plannen voor Prinsjesdag betreft. Indien het gewenst is om het parlement vertrouwelijk eerder mee te nemen in de besluitvorming, dan heeft het reguliere proces van vertrouwelijk informeren buiten de bestaande embargoregeling de voorkeur.
 - Indien een aanvullend pakket alleen betrekking heeft op het begrotingsjaar 2022, dan is het mogelijk om deze wijzigingen voorafgaand aan Prinsjesdag aan het parlement te versturen. Er is dan immers geen sprake van een aanpassing van de plannen die in de nieuwe begrotingen worden voorgelegd ter autorisatie. Overigens bevatten zowel de Miljoenennota als de begrotingen in de toelichtende tabellen cijfers over het lopende jaar 2022. Deze cijfers zijn bij een aanvullend pakket voorafgaand aan Prinsjesdag achterhaald. Dit kan worden ondervangen met een toelichtende zin over de samenloop.
- Voor maatregelen met gevolgen voor 2022 het parlementaire proces van de incidentele suppletore begrotingen af te ronden voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen en/of doen van uitgaven. In dat geval wordt geen beroep gedaan op artikel 2.27, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016. Dit is in lijn met wat u op andere dossiers heeft uitgedragen en past ook bij de inzet van de Taskforce Financieel beheer. Maatregelen voor 2023 zullen via een nota van wijziging op de begrotingen verwerkt te worden.

de

Toelichting

Aanloop Prinsjesdag: embargoregeling

- Deze week worden de Miljoenennota en ontwerpbegrotingen 2023 definitief afgerond. Na de kabinetsreactie op het advies van de Raad van State staat de Miljoenennota stil. De vrijdag voor Prinsjesdag worden de Miljoenennotastukken ter voorbereiding op de Algemene Politieke Beschouwingen onder embargo gedeeld met het parlement. Dit betreft de zogeheten embargoregeling. Hieronder valt sinds vorig jaar ook het Belastingplan.
- Om de stukken onder embargo te kunnen delen moeten de stukken op woensdag 14 september definitief zijn. Donderdag en vrijdag zijn noodzakelijk voor de laatste controles en de invulling van de embargoregeling. De embargoregeling bestaat uit het delen van beveiligde USB-sticks met de Tweede en Eerste Kamer. Voor dit proces moeten de stukken voor elke fractie van de Tweede en Eerste Kamer van de Staten-Generaal apart worden klaargemaakt en beveiligd. In totaal gaat het om 124 USB-sticks. Dit tijdrovende proces verzorgt de Sdu. De Miljoenennota en de begrotingen worden conform afspraak vrijdag 16 september om 15.00 uur met het parlement gedeeld. Het Belastingplan kent een aparte stroom en volgt later op de dag.
- De embargoregeling volgt een kritisch tijdpad en een proces dat sinds vorig jaar complexer is geworden door de toevoeging van het Belastingplan. Gezien de korte termijn en het al kritische proces adviseren we een aanvullend pakket niet mee te laten lopen in de bestaande embargoregeling. In dat geval is het zeer onzeker of de stukken conform afspraak tijdig met het parlement kunnen worden gedeeld. Ook wordt hierdoor het proces verstoord waardoor de kans op fouten toeneemt.

Budgetrecht en parlementair proces

- Er is maatschappelijke druk om snel te handelen met de stijgende prijzen, met name de energierekening. Dat laat onverlet dat het parlement budgetrecht heeft bij uitgaven en verplichtingen door de overheid. In eerdere gevallen is gebleken dat het parlementaire proces van een incidentele supplettoire begrotingswet (ISB) zeer snel kan worden doorlopen als er spoed en draagvlak is. Aanvullende maatregelen over 2022 zouden dan ook snel behandeld moeten kunnen worden. Eventuele maatregelen voor 2023 kunnen via een nota van wijziging worden meegenomen in de betreffende begrotingen.
- Uitgaande van een regulier parlementair proces is het van belang dat in de communicatie niet vooruit wordt gelopen op autorisatie, maar dat het kabinet communiceert dat zij voornemens is maatregelen te nemen. Daadkrachtigere bewoordingen zouden kunnen worden uitgelegd als het aangaan van verplichtingen voorafgaand aan parlementaire autorisatie. Zie daarvoor de casus van 30.000 euro compensatie toeslagen kinderopvanggedupeerden. Een dergelijk oordeel van de controleurs maakt de betreffende verplichtingen onrechtmatig. Dan kan om forse bedragen gaan waarbij de tolerantiegrenzen worden overschreden.
- Een alternatief voor het reguliere parlementaire proces is een beroep op artikel 2.27, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016. Op deze uitzonderingsgrond is veel kritiek geweest; deze dient uiterst terughoudend te worden toegepast. Het kan echter nodig zijn als blijkt dat het tijdig doorlopen van het parlementair proces niet mogelijk is. In dat geval is van belang dat het spoedeisend karakter en het belang van het Rijk goed worden

gemotiveerd. Dat betekent ook dat moet kunnen worden betoogd waarom de effecten van een vertraging van naar verwachting enkele weken dusdanig zijn dat het kabinet ervoor kiest het parlementaire proces niet te volgen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

-0-

Van:
Aan:
Cc:

Persoonsgegevens

Onderwerp: Speaking notes vierhoek
Datum: donderdag 15 september 2022 12:52:51
Bijlagen: [speaking notes 4hoek.docx](#)
[Politieke vierhoek 16 september - Annotatie v3.docx](#)

Ha Sigrid,

Bijgevoegd concept speaking notes zoals vanmorgen besproken.

Daarnaast de volledige annotatie zoals die vanmiddag nog met de volledige stukken set jouw kant op komt.

Met groeten,

Persoonsgegevens

TER ADVISERING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

**Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek**

Persoonsgegevens

nota

Politieke vierhoek 16 september

Aanleiding

Op vrijdag 16 september vindt er een politieke vierhoek plaats tussen 10.00 en 11.00. De volgende punten staan op de agenda:

1. Prijsplafond energierekening (stuk FIN ism EZK, SZW)
2. Vangnet voorkomen betalingsproblemen (stuk SZW)
3. Steunmaatregelen MKB (stuk EZK).
4. Wat kan er nog in 2022? Schuif energietoeslag (stuk SZW & stuk FIN intern).
5. Koopkrachtbrief (stuk SZW)
6. IBO vermogensverdeling (stuk FIN)
7. Vooruitblik gesprek sociale partners (stuk SZW)
8. Pillar 2 (Stuk FIN)

Datum

13 september 2022

Notanummer

Bijlagen

geen

Agendapunt 1 – Gerichte compensatie via de energierekening

Spreeklijn (u introduceert het stuk)

- De energieprijzen zijn erg toegenomen waardoor er veel onzekerheid is bij huishoudens of ze de energierekening dit en volgend jaar kunnen betalen. Niet alleen het prijsniveau maar ook de enorme schommelingen zorgen voor toenemende onzekerheid bij huishoudens of ze de touwtjes wel aan elkaar geknoopt krijgen.
- Het kabinet heeft al een regulier koopkrachtpakket afgesproken in augustus om de effecten van de hoge rekeningen te dempen. Er is ook een reservering getroffen van 700 mln. euro om een tariefplafond uit te werken waarmee huishoudens weer zekerheid kunnen gaan ervaren.
- De overheid is ook beter in staat om deze onzekerheid maand op maand te dragen dan huishoudens en daarmee voorkomen we in rap tempo opvolgende steunpakketten.
- Ook op Europees niveau en in onze buurlanden wordt naar een tariefplafond gekeken als effectieve maatregel om de prijseffecten voor burgers te beperken.
- Daarom zijn er verschillende varianten van een tariefplafond uitgewerkt met het doel om zo snel mogelijk tot een werkbare variant te komen. De insteek is ook om tijdens deze vierhoek een principe-afspraken te maken óf en hoe we een tariefplafond willen vormgeven. We moeten nu kiezen wat we willen. En als dat niet per 1 oktober of 1 januari uitvoerbaar is, dan uiterlijk 1 april.

- Energieleveranciers hebben aangegeven dat een echt plafond niet meteen mogelijk is maar hebben ook laten weten dat er in de uitvoering ruimte zit, laten we die dan ook volledig benutten gegeven de uitzonderlijke situatie. En ook de uitingen van energiebedrijven in de media betekenen dat we echt wel wat mogen vragen, wij mogen in de Kamer uitleggen waarom het niet kan als we ons daarbij zouden neerleggen.
- Uiteraard dienen de uitgaven van het prijsplafond te worden gedekt, daarover spreken we bij het volgende agendapunt.

A. prijsplafond

Tabel met 5 varianten prijsplafond

	aantal huishoudens (x mln)	gas verbruik gecompenseerd	elektriciteitsverbruik gecompenseerd	prijsplafond	Ruwe inschatting relatieve kosten*	Percentage 40% laagste inkomens bereikt
1. Generiek prijsplafond huishoudens en bedrijven	Alle huishoudens + bedrijfsleven (excl. grootverbruikers)	Alles	Alles	Nader te bepalen	€31 mld	100%
2. Generiek prijsplafond huishoudens: voorstel PvdA\GL	Alle huishoudens (8,1)	tot 1500 m3	tot 3300 kwh	Ntb (voorstel GL/PvdA tarieven jan 2022)	€11,1 mld	100%
3. Prijsplafond huishoudens maximum verbruik	Alle huishoudens (8,1)	tot 700 m3	tot 1650 kwh	Nader te bepalen	€7,6 mld	100%
4. Prijsplafond WOZ-waarde <355.000 (NHG)	4,8	Alles	Nee	Nader te bepalen	€4,9 mld	81%
5. <i>Gericht prijsplafond</i> : WOZ-waarde < 300.000 i.c.m. energielabel GFE	0,8	Alles	Nee	Nader te bepalen	€0,8 mld	71%

*NB: Bovenstaande tabel geeft een grove inschatting van de kosten van een tariefplafond. Om tot een stabiele prijs voor huishoudens te komen varieert de omvang van de subsidie met de gasprijs op de markt. Hier is gerekend met een verschil tussen plafond en marktprijs van €1 compensatie per m3 gas en €0,2 compensatie per KWh. **Bovenstaande tabel is dus nog geen feitelijke raming van de kosten van verschillende varianten van het tariefplafond maar geeft wel goed het relatieve verschil in budgettaire omvang aan. Bij een tariefplafond zijn de budgettaire kosten afhankelijk van de hoogte van het tarief en de daadwerkelijke prijsontwikkeling. Deze inschatting en het bepalen van het niveau van het prijsplafond zal bij nadere uitwerking moeten worden gemaakt.**

- Vindt de vierhoek een prijsplafond wenselijk? Zo ja, welke van onderstaande varianten?

Advies Wenselijkheid plafond

- U kunt instemmen met het verder uitwerken van een prijsplafond voor huishoudens. Het is belangrijk dat er een gerichte maatregel komt die de

onzekerheid omtrent fluctuerende energieprijzen voor huishoudens wegneemt die deze onzekerheid niet goed kunnen dragen.

- U kunt aangeven dat na de uitingen van energieleveranciers over wat er zou moeten, er ook wat gevraagd mag worden van de leveranciers. Daar willen we ook een tegemoetkoming tegenover zetten maar dan moeten de huishoudens die we willen bereiken ook daadwerkelijk worden bediend. Dat betekent dat we z.s.m. ervoor moeten zorgen dat we de onzekerheid echt weg gaan nemen en niet elke paar maanden hoeven bijsturen.

Advies voorkeur varianten bovenstaande tabel

- U kunt aangeven dat in de geest van de afspraak in augustus een gerichte afbakening van het prijsplafond (5) de voorkeur verdient. Een dergelijke variant past aan de reservering van 700 mln en bediend een bredere groep dan met de energietoelage wordt bereikt. Als er groter en breder de wens is te compenseren dan moet dat ook gedekt worden. Vanuit dit oogpunt past de meest gerichte variant met de WOZ-waarde als een indicator van draagkracht en energielabel als teken van noodzakelijke energiebehoefte. Aan optie 5 zitten, zoals aan elke gerichte regeling, afbaknings- en uitvoeringsvraagstukken die om een politieke keuze vragen.
- Andere departementen hebben sterke twijfels geuit bij deze afbakening en deze gerichte variant zal veel weerstand oproepen. Wij zien twee alternatieven die daar aan tegemoet komen:
 - Optie 3:** De variant de prijs bevriest tot een scherp maximaal energieverbruik op gas en elektra. Dit helpt alle huishoudens, door vooral een basisbehoefte aan energie betaalbaar te houden. Zo behouden we een goede besparingsprikkel en steunen we alle inkomensgroepen.
 - Optie 4:** De variant die bewoners van duurdere woningen uitsluit. De groep huishoudens kan op de WOZ-waarde <355.000 euro (NHG-grens) ingeperkt. Daarmee bereik je 4,8 mln. huishoudens, waarvan ca 80% van de huishoudens in de onderste 2 inkomenskwintielen en de lage middeninkomens. Vermogen hebben in een huis wijst ook op enige draagkracht.
- U kunt uitspreken dat u een generiek prijsplafond zoals het voorstel van PvdA/GL met hoog maximumverbruik (optie 2) niet verder wil uitwerken, omdat het te ongericht is (afbakening verbruik hoger dan gemiddeld verbruik), er minder besparingsprijkkels in zitten en de budgettaire uitgaven die gedekt moeten worden erg hoog zijn.
- Optie 1, waarbij ook bedrijven een tariefplafond krijgen, is helemaal onbespreekbaar want het is zeer ongericht en zou al snel gaan om meer dan 30 miljard euro per jaar. Waarvan het overgrote deel bij bedrijven zou neerslaan die de gestegen kosten deels kunnen doorberekenen.
- In algemene zin kunt u uitspreken dat de tabel een eerste inschatting geeft van de budgettaire kosten van een subsidie (van €1 per m³ en €0,2 per Kwh), maar dat pas bij vaststelling van de hoogte van het tariefplafond een goede inschatting kan worden gegeven van de budgettaire kosten. In elk geval moet het tariefplafond niet te laag moet zijn om de kosten budgettair beheersbaar te houden en de besparingsprikkel goed te houden.
- Het voorstel dat de energieleveranciers zelf hebben gedaan in de vorm van een breed noodfonds deze week loopt ook behoorlijk in de papieren (tot 6mld). Zonder dat er een heldere keuze wordt gemaakt wie wel en niet geholpen wordt. Dat voorstel zien wij niet als een begaanbaar alternatief voor een tariefplafond omdat huishoudens daarmee niet de zekerheid krijgen.

2. Per wanneer kan deze variant worden ingevoerd (uitvoerbaarheid)?
 - U kunt uitspreken dat gegeven de politieke opdracht de wens is om zo snel mogelijk een prijsplafond in te voeren, tenminste per 1-1-2023. U kunt aangeven dat het voor ons niet duidelijk is waarom onze buurlanden wel een prijsplafond kunnen invoeren maar energieleveranciers bij ons aangeven dat dit niet lukt op korte termijn.
 - In het geval er tot nadere uitwerking van een prijsplafond wordt besloten kan na worden gegaan hoe snel dit kan. En mocht dat nog enkele maanden duren dan kan in de tussentijd worden gekozen voor een vaste vergoeding per kubieke meter en per kilowattuur vanuit energieleveranciers, zij hebben aangegeven dit wel te kunnen.
3. Indien wenselijk en uitvoerbaar, komt een prijsplafond naast of gedeeltelijk in plaats van het augustuspakket? Zo ja, alleen de maatregelen in de EB of ook de overige maatregelen?
 - U kunt aangeven dat het prijsplafond gedekt moet worden. Extra dekking is afhankelijk van de vormgeving inclusief hoogte van het plafond en de eventuele afbakening. Het ligt dan in de reden om elementen uit het bestaande pakket te halen om overcompensatie te voorkomen. Dat gaat direct op de energierekening gericht om 4,7 mld. van de EB-verlaging en de reservering van 700 mln.
4. Indien niet wenselijk of uitvoerbaar, is de terugvaloptie voor de reservering (€700 mln.) een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting. Eventuele andere opties voor de reservering en eventuele extra opbrengsten uit de solidariteitsheffing en inframarginal cap zijn:
 - Vaste belastingvermindering energiebelasting verhogen
 - Variabele energiebelasting verlagen
 - BTW op energie verlagen
 - Andere koopkrachtinstrumenten
 - U kunt aangeven dat er in samenspraak afgelopen augustus een keuze is gemaakt omtrent de terugvaloptie, namelijk een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting indien gerichte compensatie via de energierekening echt niet wenselijk of uitvoerbaar is. Wij zien geen reden om hier nu van af te wijken.

Spoor B: Dekking, waaronder solidariteitsheffing en inframarginal cap

5. Wil de vierhoek het principe vaststellen aanvullende maatregelen te dekken uit de nog onzekere opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap?
 - Indien aanvullende maatregelen worden aangekondigd voordat de opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap voldoende zeker is, is een placeholder nodig om dekking te verzekeren.
6. Wil de vierhoek nog alternatieve dekkingsopties in kaart brengen voor aanvullende maatregelen?
 - Aanvullende budgettaire uitgaven voortkomend uit een prijsplafond moeten gedekt worden. Daarbij is het logisch om conform de lijn van de Cie de solidariteitsheffing en de inframarginal cap in te zetten. Indien er geen voldoende opbrengsten komen uit aanvullende Europese energiemaatregelen dan kan als placeholder hiervoor dienen de Aof-premie of het lage VPB-tarief.

C. Communicatie

7. Bespreekpunt

Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

Agendapunt 2 – Vangnet/voorkomen betalingsproblemen

1. Stemt de vierhoek in met het verder uitwerken van het verbod op afsluiten ('nee tenzij') in combinatie met een vangnet?
2. Stemt de vierhoek in met het voorstel om het pakket van vroegsignalering en schuldhulpverlening bij betalingsproblemen te versterken?
3. Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

Kern en Advies

- Wij adviseren u akkoord te gaan met het verder uitwerken van het verbod op afsluiten. U kunt hierbij inbrengen dat dit er niet toe moet leiden dat de overheid alle risico's overneemt van energieleveranciers.
- Wij adviseren u in te stemmen met een gerichte uitwerking van een noodfonds langs de randvoorwaarden die interdepartementaal voorgesteld zijn. Een van de randvoorwaarden is dat het moet passen binnen het gereserveerde bedrag van 50 mln. We adviseren u af te spreken dat SZW hierbij het voortouw neemt.
- We adviseren u in te stemmen met het pakket van vroegsignalering en schuldhulpverlening bij betalingsproblemen met uitzondering van extra middelen voor het waarborgfonds. Het voorstel voor het waarborgfonds is onvoldoende uitgewerkt en doorkruist de huidige systematiek van het fonds waardoor kostendekkendheid onder druk komt te staan.
- Het huidige voorstel bestaat uit maatregelen voor vroegsignalering, schuldhulpverlening en doorverwijzing naar hulp. Dit wordt gedekt uit bestaande reserveringen: 50 mln. bijzondere bijstand in 2022 en een deel van de 75 mln. voor flankerend beleid in 2023.
- Let wel, er is nog veel onduidelijkheid over de uitvoering van alle trajecten. We achten het realistisch dat deze voorstellen in een verder uitgewerkt stadium onuitvoerbaar blijken te zijn (m.n. noodfonds). Daarom adviseren we u voorafgaand aan de APB geen concrete toezeggingen te doen aan de Tweede Kamer.

Toelichting

- Het vangnet bestaat uit drie onderdelen:
 - Tijdelijk verbreden afsluitverbod;
 - Noodfonds;
 - Alternatieve schuldhulproutes.
- Concreet betekent dit voor burgers huishoudens dat zij eerst een coulante betalingsregeling aangeboden krijgen door de energieleverancier, vervolgens worden aangemeld bij de gemeente en eventueel bij het Noodfonds uitkomen. Huishoudens waarvoor dit niet voldoet worden doorverwezen naar (alternatieve) schuldhulproutes.

- Voor zowel traject 1 (verbreden afsluitverbod) als traject 2 (Noodfonds) zijn er nog grote uitvoeringsvraagstukken.
 - Voor traject 1 moeten nog gesprekken gevoerd worden met ACM, netbeheerders en consumentenorganisaties en moet nadeelcompensatie voor energieleveranciers worden uitgewerkt (bijvoorbeeld in de vorm van een beperkte liquiditeitsgarantie).
 - Voor traject 2 is nog niet duidelijk wel partij de uitvoering op zich kan nemen. Mocht dit uitvoerbaar blijken, dan moeten aan de randvoorwaarden voldaan zoals beschreven in het stuk.
 - Voor traject 3 ligt op moment van schrijven nog geen stuk met uitgewerkte budgettaire consequenties. We verwachten dat het stuk aansluit bij de doelstellingen voor het flankerend beleid waar 2 x 75 mln. voor is gereserveerd tijdens de augustusbesluitvorming. De focus ligt op vroegsignalering, schuldhulpverlening, het versterken van vrijwilligersnetwerken en het doorverwijzen naar hulp.

Agendapunt 3 – Steunmaatregelen mkb

1. Wenst u bij de APB deze redeneerlijn te benutten bij vragen over toegenomen lasten van het mkb/bedrijfsleven (zie toelichting), of wenst u hier aanvullende maatregelen te nemen? Zie daartoe bijgaande lijst te overwegen maatregelen bij onderdelen A, B en C.

Advies algemeen

- U kunt inbrengen dat u wilt vasthouden aan de redeneerlijn voor de APB dat bedrijven voldoende ondersteund worden, en het onverstandig vindt om additionele steun te bieden. De drie belangrijkste argumenten zijn:
 - Ondanks de hoge energieprijzen gaat het in vergelijking met andere EU-landen op macroniveau goed met de Nederlandse economie. Dit blijkt o.a. uit het lage aantal faillissementen, de historische krapte op de arbeidsmarkt, en de hoge winstgevendheid van bedrijven.
 - Bedrijven blijken hogere kosten te kunnen doorberekenen aan afnemers (vandaar de hoge inflatie), of kunnen genoeg nemen met lagere winstmarges of kiezen voor het (tijdelijk) terugbrengen of ander organiseren van hun productieproces
 - Het bedrijfsleven wordt via het bestaande instrumentarium en pakketten geholpen als ze in de problemen komen of willen verduurzamen. Additionele steun ligt niet in de rede.
 - Er is een uitgebreid instrumentarium voor bedrijfslevenfinanciering en ondersteuning bij verduurzaming.
 - Het bedrijfsleven profiteert ook van het tijdelijk verlagen van de energiebelasting en accijnzen (nog niet bekend hoeveel).
 - Het koopkrachtpakket stimuleert de vraag naar producten en diensten waarvan ondernemers indirect profiteren.
 - De Europese maatregelen om stijging van de energieprijzen te dempen is ook vna belang voor het bedrijfsleven, en waarborgt een gelijk speelveld. Bij nationale steun komt dat in gedrang.
- Indien het politiek onvermijdelijk is om extra steun te bieden, kunt u daaraan een aantal randvoorwaarden verbinden:
 - Het totaalpakket moet gedekt worden. Indien er steun komt voor bedrijven die zwaar geraakt worden door gasprijzen ligt het o.i. in de rede om dit te dekken uit (zie ook dekkingsmemo):
 - a. herschikking binnen het bredere pakket;

- b. extra inkomsten vanuit het EU-energiepakket (al zijn die op dit moment nog onzeker);
- c. de vpb, dan is er solidariteit tussen winstgevende bedrijven (die iets meer vpb betalen) en bedrijven die het zwaar hebben.
- De voorkeur gaat naar ondersteuning voor verduurzaming (onderdelen van pakket A; dit grijpt aan bij de bron van het probleem, is tijdelijk en uitvoerbaar in 2022, maar helpt slechts een deel van bedrijven en doelmatigheid/doeltreffendheid is matig) of garantiestellingen en liquiditeitssteun (zoals de BMKB-groen; pakket B), omdat deze het minst kostbaar zijn, het minste invloed hebben op de marktdynamiek en het minst invloed hebben op de verduurzamingsprikkel
- Een definitief besluit over additionele steun kan pas worden genomen als de kosten in beeld zijn en gedekt worden.

Advies per pakket (indien de individuele pakketten worden besproken)

A. Energiebesparingspakket

- Afgelopen augustusbesluitvorming is dit pakket door MEZK en MKE voorgesteld.
- U kunt inbrengen dat de directe effecten op verduurzaming van dit pakket onzeker is. Naar verwachting is de onrendabele top bij energiebesparing momenteel al klein, omdat de gas- en energieprijs zo hoog is. Ook bevat het Klimaatfonds al veel middelen voor verduurzaming van bedrijven.
- Het pakket leidt waarschijnlijk niet tot lastenverlichting op de korte termijn.

B. MKB-pakket

- Vanuit de politiek (VVD en mogelijk CDA) lijkt er een behoefte om het mkb te steunen. U kunt aangeven dat er geen economische redenen zijn om het mkb te steunen.
 - a. Het energie-intensieve mkb heeft de mogelijkheid om haar prijzen te verhogen, omdat ze in minder mate onderhevig zijn aan internationale concurrentie en omdat het koopkrachtpakket de vraag van consumenten zal verhogen.
 - b. Faillissementen van energie-intensieve mkb'ers hebben geen maatschappelijk ontwrichtende werking. Faillissementen zijn onderdeel van een gezonde marktdynamiek. Een gezonde marktdynamiek vermindert arbeidsmarktkrapte en jaagt verduurzaming en innovatie aan.
- Veel van de maatregelen in het pakket zijn niet dit jaar te realiseren. Het is zeer onzeker of dit pakket daardoor doelgericht, doelmatig en doeltreffend is U kunt aangeven dat het koopkrachtpakket het mogelijk maakt voor mkb'ers om prijzen te verhogen, waardoor het de vraag is of het mkb daadwerkelijk ondersteund moet worden.
- U kunt inbrengen welke ondernemers nu precies worden geholpen met dit pakket. Niet duurzame ondernemers of ondernemers met een onvoldoende winstgevend bedrijfsmodel zijn niet de doelgroep. Het is nog maar de vraag steun in de vorm van liquiditeit bijdraagt.

C. Industriepakket

- U kunt aangeven dat de industrie er gemiddeld genomen goed voorstaat, te zien uit de stijgende omzet en de nauwelijks dalende productie in de meeste industriële sectoren.

- De voorgestelde maatregel (IKC-ETS) is kostbaar, leidt alleen tot steun voor grote elektriciteitsverbruikers en ondergraaft de benodigde duurzaamheidsprikkel.
- U kunt aangeven dat concurrentieverschillen tussen landen om meer gaat dan alleen steun, maar ook over het hele ondernemingsklimaat. De steun is tijdelijk en heeft op de lange termijn waarschijnlijk geen invloed op de concurrentiepositie van Nederland tegenover nabijgelegen landen, en daarmee geen invloed op de vestigingsbeslissing van bedrijven.

Agendapunt 4 – Wat kan er nog in 2022? (Schuif energietoeslag)

1. MAPP zal vragen om een deel van het budget voor de energietoeslag 2023 te schuiven naar 2022 (500 mln. schuif). Daarmee komt de energietoeslag in 2022 op 1800 euro (i.p.v. 1300 euro) en in 2023 op 800 euro (i.p.v. 1300 euro).

Kern en Advies

- Wij adviseren niet in te stemmen met deze schuif. Een ophoging van de energietoeslag in 2022 heeft voorgelegen tijdens de augustusbesluitvorming, maar daar is toen niet voor gekozen.
- Als er voor de energietoeslag in 2023 800 euro per huishouden overblijft, is er een reëel risico dat er een roep komt om additionele middelen vrij te maken om ook in 2023 een energietoeslag van 1800 euro uit te keren. Dit zou ruim 1 miljard euro kosten. Ook kloppen bij een schuif de koopkrachtplaatjes van het CPB en het kabinet niet meer.
- De VNG geeft aan dat niet alle gemeenten een additionele toeslag in 2022 dit jaar kunnen uitkeren, maar dat het desondanks hun voorkeur kent om een deel van de middelen naar 2022 te schuiven.

Agendapunt 5 – Koopkrachtbrief

1. Bent u akkoord met verzending van deze brief op Prinsjesdag?

Kern en Advies

De minister van SZW stuurt de Tweede Kamer een technische brief met toelichting op de manier waarop het koopkrachtpakket tot stand is gekomen en welke instrumenten hiervoor zijn gebruikt. Wij adviseren u akkoord te gaan met verzenden van deze brief.

Toelichting

De brief is als volgt opgebouwd:

- Eerst wordt ingegaan op de uitgangspunten die gehanteerd zijn bij het opstellen van het koopkrachtpakket:
 - Ondersteuning van kwetsbare groepen;
 - Perspectief voor middengroepen;
 - Werken moet lonen.
- Vervolgens wordt uitgelegd waarom het normale koopkrachtinstrumentarium niet voldeed voor het opstellen van het pakket (samenhang koopkrachtcijfers 2022 en 2023, de grote spreiding in het effect van de hoge energieprijzen op de koopkracht van huishoudens en het feit dat koopkrachtontwikkeling niet laat zien hoeveel huishoudens in betaalbaarheidsproblemen kunnen komen).

- Er wordt ingegaan op de instrumenten die zijn gebruikt:
 - Koopkrachtboxplot voor 2022 en 2023;
 - Effecten van het pakket in specifieke gevallen (microvoorbeelden);
 - Het inkomenseffect van de stijgende energierekening en de mate waarin het kabinetsbeleid hiervoor compenseert;
 - Effecten van het pakket op het aantal huishoudens met betaalbaarheidsproblemen (stresstest CPB);
 - Effecten van het pakket op (kinder)armoede.

Agendapunt 6 – Kabinetsreactie IBO Vermogensverdeling

1. In de kabinetsreactie is een aantal passages geel gemarkeerd. Deze passages vergen nog politieke weging. De vraag hierbij is in hoeverre het kabinet zich normatief wil uitlaten over de vermogensongelijkheid in Nederland. Een ander punt betreft het in deze kabinetsperiode nog terugkomen op de schenk- en erfbelasting in het algemeen.

Kern en Advies

- Het IBO Vermogensverdeling is vlak voor het reces zonder kabinetsreactie naar de Kamer gestuurd. In uw aanbiedingsbrief staat vermeld dat zo is gehandeld omdat in augustus op basis van dit IBO naar de belasting op arbeid en vermogen wordt gekeken en dat de kabinetsreactie met Prinsjesdag volgt.
- Een IBO dient altijd vergezeld te gaan van een kabinetsreactie. Geen kabinetsreactie is dus geen optie.
- We adviseren u aan te geven dat u graag ziet dat de passages die politieke weging vergen blijven staan zoals ze nu zijn opgeschreven. U kunt aangeven dat het belangrijk is dat het kabinet een duidelijk standpunt inneemt over het maatschappelijk relevante onderwerp van vermogensverdeling. In de augustusbesluitvorming zijn enkele maatregelen genomen die enkele adviezen van het IBO rapport ter harte nemen, zoals ook aangegeven in de kabinetsreactie. De toon van de passages is in lijn met het gepresenteerde kabinetsbeleid.
- De terugvaloptie is het laten vervallen van de geel gearceerde passages.
- De commissie Financiën heeft verzocht om vrijdag (vandaag) bij de embargostukken voor de Miljoenennota ook de kabinetsreactie IBO Vermogensverdeling te willen ontvangen. Wij adviseren u de vierhoek om toestemming vragen dit te doen. Ambtelijk adviseren wij positief. Dit betekent wel dat het verstrekken van de embargostukken pas na de Ministerraad kan, als de kabinetsreactie officieel is vastgesteld.

Toelichting

Het betreft volgende drie passages uit de kabinetsreactie:

- Het kabinet ziet de zorgen in de samenleving over toenemende ongelijkheid. Er zijn groeiende zorgen over de hoge kosten van levensonderhoud, het vinden van een woning en het volgen van een studie.¹ De grootte van iemands vermogen is meer bepalend geworden in het wel of niet mee kunnen doen in de samenleving. De fiscale onevenwichtigheden spelen daarbij een belangrijke rol. Het kabinet is van mening dat hiermee de vermogensverschillen tussen groepen huishoudens te groot is geworden.
- Het kabinet onderschrijft het inzicht vanuit het IBO dat een scheve vermogensverdeling een dominant negatief effect heeft op kansengelijkheid.

¹ Het SCP (2022) "Burgerperspectieven bericht 1 2022" gaat hier nader op in.

In een maatschappij met kansengelijkheid als belangrijk uitgangspunt is het moeilijk te verantwoorden dat een scheve vermogensverdeling leidt tot verschillen in mogelijkheden tussen groepen huishoudens in het volgen van onderwijs en verder studeren, het starten van een onderneming, het vinden van een woning en het opbouwen van een oudedagsvoorziening.

- Het kabinet komt volgend jaar ook terug op de andere geschetste beleidsrichtingen uit het IBO waaronder die met betrekking tot de schenk- en erfbelasting.

Agendapunt 7 – Vooruitblik gesprek sociale partners

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Agendapunt 8 – Pillar II

Buiten reikwijdte

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing

Agendapunt 1. Gerichte compensatie via de energierekening

Inleiding

- Het kabinet heeft al een regulier koopkrachtpakket afgesproken in augustus om de effecten van de inflatie in brede zin en ook de hoge energierekeningen te dempen. Er is daarbij een reservering getroffen van 700 mln. euro om een tariefplafond uit te werken waarmee huishoudens weer zekerheid kunnen gaan ervaren. De resultaten van dit werk liggen er nu.
- De energieprijzen zijn erg toegenomen waardoor er veel onzekerheid is bij huishoudens of ze de energierekening dit en volgend jaar kunnen betalen. Niet alleen het prijsniveau maar ook de enorme schommelingen zorgen voor toenemende onzekerheid bij huishoudens of ze de touwtjes wel aan elkaar geknoopt krijgen.
- De overheid is ook beter in staat om deze onzekerheid maand op maand te dragen dan huishoudens en daarmee voorkomen we in rap tempo opvolgende steunpakketten.
- Ook op Europees niveau en in onze buurlanden wordt naar een tariefplafond gekeken als effectieve maatregel om de prijseffecten voor burgers te beperken.
- Daarom zijn er verschillende varianten van een tariefplafond uitgewerkt met het doel om zo snel mogelijk tot een werkbare variant te komen. De insteek is ook om tijdens deze vierhoek een principe-afspraken te maken óf en hoe we een tariefplafond willen vormgeven. We moeten nu kiezen wat we willen. En als dat niet per 1 oktober of 1 januari uitvoerbaar is, dan uiterlijk 1 april.
- Energieleveranciers hebben aangegeven dat een echt plafond niet meteen mogelijk is maar hebben ook laten weten dat er in de uitvoering ruimte zit, gisteren is in de Kamer 1 november genoemd. Ik zou hier grote vaart op willen zetten gegeven de uitzonderlijke situatie.
- En ook de uitingen van energiebedrijven in de media betekenen dat we echt wel wat mogen vragen, wij moeten in de Kamer uitleggen waarom het niet nu al kan als we zouden besluiten om dit nu niet verder te brengen.
- Uiteraard dienen de uitgaven van het prijsplafond te worden gedekt, daarover spreken we bij het volgende agendapunt.

A. Prijsplafond

Vindt de vierhoek een prijsplafond wenselijk?

Zo ja, welke van onderstaande varianten?

- Dat ik een prijsplafond wenselijk vind is duidelijk en het moet er zsm komen, 1 november klinkt goed.
- Vanuit de afspraak in augustus is het logisch dat er een gerichte afbakening van het prijsplafond (optie 5) voorligt op basis van draagkracht en de energiezuinigheid van het huis die past binnen de reservering van 700 mln. Gegeven de breedte van de onrust over de energierekening gaat mijn voorkeur echter naar een bredere regeling.
- Mijn voorkeur heeft optie 3 waarmee alle huishoudens worden geholpen in hun basisbehoefte. Voor huurders en koopappartementen zorg je dat hun noodzakelijk verbruik betaalbaar is en blijft. Hiermee richten we een prijsplafond op een wat beperkter gebruik dan de GL PvdA variant en dat vind ik verdedigbaar, ook vanuit de rekening die betaald moet worden en gedekt moet worden
- Een brede variant (optie1) waar we alle energiegebruik wordt vergoed vind ik niet haalbaar, de rekening van 31mld is veel te hoog waarvan het overgrote deel niet bij huishoudens zou neerslaan, we verliezen besparingsprikkel en het is de vraag of het van Europa mag.

Achter de hand:

- Het voorstel dat de energieleveranciers zelf hebben gedaan in de vorm van een breed noodfonds deze week loopt behoorlijk in de papieren (tot 6mld). Zonder dat er een heldere

keuze wordt gemaakt wie wel en niet geholpen wordt. Zonder dat alle huishoudens zekerheid krijgen. Dat voorstel is voor mij geen begaanbaar alternatief voor een tariefplafond.

B. Dekking, waaronder solidariteitsheffing en inframarginal cap

5. Wil de vierhoek het principe vaststellen aanvullende maatregelen te dekken uit de nog onzekere opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap?

Indien aanvullende maatregelen worden aangekondigd voordat de opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap voldoende zeker is, is een placeholder nodig om dekking te verzekeren.

- Een tariefplafond kost geld om uit te voeren, dat moet gedekt.
- De ontwikkelingen in Europa bieden aanknopingspunten voor dekking, de verordening dat er een solidariteitsheffing op fossiele bedrijven en een inframarginal cap op energieproducenten met overwinsten zou ik willen inzetten voor dekking.
- Als het bedrag dat met de heffingen in Europa niet afdoende blijkt dan wil ik herschikking van een aantal onderdelen die direct aan de energierekening raken op tafel houden. Naast budgettaire redenen ook vanwege het risico op overcompensatie als we de prijzen al bevroren. Het gaat dan primair om de belastingvermindering en/of tarieven.

3. Steunmaatregelen mkb

1. Wil de vierhoek nog aanvullende maatregelen voor het bedrijfsleven treffen?

Persoonsgegevens

(AFEP)

Van:

Persoonsgegevens (AFEP)

Verzonden:

donderdag 15 september 2022 19:17

Aan:

CC:

Persoonsgegevens

Onderwerp:

Annotatie gesprek energieleveranciers en achtergrond tbv vierhoek

Bijlagen:

Annotatie bestuurlijk overleg energieleveranciers v2.docx; Huiswerk TVL energielasten.docx; Indicatieve inkomenseffecten tariefplafond.docx

Ha Sigrid, Marnix en Aukje,

Bijgevoegd ontvangen jullie de annotatie voor het bestuurlijk overleg morgen 0845 met de energieleveranciers.

Daarnaast ter aanvulling voor de vierhoek een stuk met eerste ideeën voor de invulling van de voorwaarden aan een TVL.

Voor de gedachtevorming en niet om actief in te brengen.

Tot slot een eerste analyse van de inkomenseffecten van een prijsplafond waar wij SZW om verzochten. Zie dit laatste als indicatief voor de richting van de effecten ook als de EB maatregelen uit augustus erdoor worden vervangen.

Met groeten en tot morgen,

Persoonsgegevens

Hoe zou een TEL (Tegemoetkoming Energie Lasten) gericht op energieproblematiek voor het MKB er uit zien?

Aanleiding

- In de vierhoek brengt MEZK mogelijk een TVL-achtige variant voor bedrijfslevensteun in.
- De ervaringen met de uitvoering van een TVL tijdens Corona stemmen niet positief. De regeling is heel complex, levert grote stroom aan bezwaar en procedures op en legt een heel groot beslag op de capaciteit die ook voor andere regelingen nodig is bij RVO.
- In dit memo hebben wij een eerste aanzet gedaan voor een variant gericht op Mkb'ers die fors hogere energielasten hebben, zonder afstemming met EZK. Wij adviseren dit dan ook niet actief in te brengen.
- Indien de vierhoek kiest voor het verder uitwerken van een dergelijke variant, zal EZK dit in afstemming met FIN verder moeten uitwerken, incl. dekking.

Algemene omschrijving

- De groep 'energie-intensieve bedrijven' wordt afgebakend door het energieverbruik (in eenheden) van een onderneming af te zetten tegen hun omzet, beiden over kalenderjaar 2021. Doel is om bijvoorbeeld wel de bakkers te ondersteunen, maar niet de schoenwinkel voor wie het gasverbruik maar een klein onderdeel van de kosten is.
- Deze bedrijven ontvangen steun ter grootte van 30% van de stijging van de energieprijzen (gas en elektra) * hun energieverbruik.
- Het beroep is gemaximeerd op 1 of 2 jaar. Bedrijven moeten zich op termijn aanpassen aan mogelijk meerjarige hoge energieprijzen door verduurzaming of aanpassing van productieprocessen.
- Deze steun is nadrukkelijk bedoeld als overbrugging zodat ondernemers zich kunnen aanpassen. Steun voor Q3 en Q4 is maximum 50.000 euro per bedrijf. Dit past binnen de de-minimusverondering (EU staatssteunregels), die een maximum steunbedrag van 200.000 per bedrijf voor drie belastingjaren stelt.
- Indien uiteindelijk winst wordt gemaakt wordt de tegemoetkoming (boven een drempelbedrag) teruggevorderd.

Nadere invulling TEL (Tegemoetkoming Energie Lasten) MKB

ELEMENTEN	TEGEMOETKOMING ENERGIELASTEN (TEL)
Selectiecriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Afbakening 'energie-intensieve bedrijven' o.b.v. energieverbruik (gas + elektra) t.o.v. omzet in jaar t-1. • Nederlandse vaste vestigingsplaats niet zijnde eigen woning (geen zzp'ers). • Een eis van verlieslatendheid per kwartaal (Duitse model).
Vergoeding	<ul style="list-style-type: none"> • X eurocent per eenheid elektriciteitsverbruik, Y eurocent per eenheid gasgebruik. • Vergoeding einde jaar gebaseerd op gemiddelde stijging energieprijzen in jaar t t.o.v. jaar t-1. De vergoeding bedraagt 30% van de gemiddelde stijging.
Effect op verduurzaming	<ul style="list-style-type: none"> • Door uitgangspunt van gebruik vorig jaar blijft prikkel tot energiebesparingsbeperking in stand, dat verbruik staat immers al vast. Is wel alsnog lager dan bij geen gebruik van steun. • Bedrijven die in 2021 al een relatief laag energiegebruik hadden krijgen minder steun.
Uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> • O.b.v. eerdere ervaring weten we dat RVO Belastingdienstdata heeft over omzet. • Data over energieverbruik zullen door ondernemers moeten worden aangeleverd. • Het is onbekend of en op welke termijn RVO dit kan uitvoeren. • Eerste uitkeringen 2022 kunnen mogelijk in Q1 2023 worden uitgekeerd op basis van energierekening 2022.
Doeltreffendheid & doelmatigheid	<ul style="list-style-type: none"> • Plafond vergoeding en selectiecriteria beperken ongerichte steun en overcompensatie. • Effectiever voor MKB door gemaximeerde vergoeding. • Steun wordt gebaseerd op het referentiejaar 2021. Risico op overcompensatie doordat ondernemers al energiebesparingsmaatregelen hebben doorgevoerd. • Geen prikkel om de compensatie te verwerken in lagere prijzen voor consumenten. • Ook voor energie-intensieve, minder duurzame bedrijven in sectoren, is er steun beschikbaar. Zij krijgen procentueel evenveel als koplopers.
Budgettair	<ul style="list-style-type: none"> • De exacte budgettaire consequenties zijn onbekend. • Dekking kan gevonden worden in de VPB.

Overwegingen

- Hogere gasprijzen zijn, anders dan omzetschade door gedwongen sluitingen tijdens corona, een ondernemersrisico. Compensatie hiervoor door de overheid ligt minder voor de hand.
- Risico bestaat dat we de regeling moeten verlengen bij aanhoudend hoge prijzen. Ondernemers die nu steun nodig hebben, blijven bij aanhoudend hoge prijzen afhankelijk van steun. Afbouw van nieuwe steunmaatregelen is politiek erg complex, zoals in corona-tijd is gebleken. Daarom maximeren we de duur van het beroep op 1-2 jaar. Tijdens de coronacrisis golden nog duidelijk te definiëren beperkende maatregelen, het eindbeeld voor energie is vooralsnog onduidelijk, zeker als de prijzen komende jaren nog hoog zijn.
- Steun voor het MKB schept een groot precedent voor andere specifieke sectoren, zoals de semipublieke instellingen en de landbouwsector. Deze sectoren zullen ook vragen om aanvullende compensatie. U bent eerder geïnformeerd dat dit tot ca. 4 mld. aan claims kan leiden.
- Steun houdt niet-levensvatbare en niet-toekomstbestendige bedrijven in stand, zeker als energieprijzen langdurig hoog blijven. De DNB benadrukt het belang van een strategische heroriëntatie in energie-intensieve sectoren. De marktdynamiek is namelijk al langdurig verstoord door de coronasteun de laatste twee jaar.
- Het bedrijfsleven wordt via het bestaande bedrijfsleveninstrumentarium en het recent koopkrachtpakket (vraagzijde van de markt) al geholpen, zodat mensen kunnen blijven kopen, als ze in de problemen komen of willen verduurzamen.

**HEDEN
TER ADVISERING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

**Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek**

Persoonsgegevens

nota

Annotatie bestuurlijk overleg energieleveranciers 16 september

Datum
15 september 2022

Notanummer

Bijlagen
geen

Aanleiding

Op vrijdag 16 september vindt er een bestuurlijk overleg plaats tussen ministers Jetten, Schouten, u (staatssecretaris en minister) en de energieleveranciers. De volgende punten staan op de agenda:

1. Terugblik afgelopen week
2. Energiecompensatie
3. Vangnet / noodfonds
4. Vervolg en communicatie

Agendapunt 1 – Terugblik afgelopen week

Kern en advies

- De samenwerking met de energieleveranciers is afgelopen weken geplaagd door actieve berichtgeving over plannen die nog nauwelijks uitgewerkt/besproken zijn.
- U kunt aangeven dat u gisteren positief verrast was door de mededeling van enkele leveranciers in de Kamer dat zij per 1 november een prijsplafond kunnen invoeren.
- U kunt aangeven dat u betreurt dat afgelopen week het voorstel voor het noodfonds van de energieleveranciers gelekt is naar media.

Speaking notes

- Afgelopen weken hebben we met elkaar een zeer intensief traject doorlopen. En daarbij is natuurlijk niet alles soepel verlopen. Afgelopen week is door de leveranciers hard gewerkt aan een voorstel waarover nog fundamentele vragen open staan. Hierdoor hebben wij pas laat de moeilijke boodschap kunnen brengen dat dit plan niet binnen onze randvoorwaarden past.
- Zo waren de uitspraken die de energieleveranciers woensdag in de Kamer hebben gedaan voor ons een grote verrassing. Desalniettemin zijn wij zeer verheugd dat het nu mogelijk blijkt om op kortere termijn een prijsplafond in te voeren.
- Het kabinet heeft in augustus afgesproken om een compensatieregeling via de energierekening verder te verkennen. Daarbij is specifiek afgesproken om een tariefplafond uit te werken.

- Ook op Europees niveau en in onze buurlanden wordt naar een tariefplafond gekeken als effectieve maatregel om de prijseffecten voor burgers te beperken. Europese wetgeving hierover is in beweging.
- Eerder is door de energieleveranciers aangegeven dat een echt tariefplafond niet meteen mogelijk is. Maar u heeft ook laten weten dat er in de uitvoering ruimte zit. Gisteren is daarbij in de Tweede Kamer de datum 1 november genoemd.
- Ik zou hier graag grote vaart op willen zetten gegeven de uitzonderlijke situatie. Daarom hoor ik graag wat er nodig is om een tariefplafond op 1 november te realiseren.

NB:

- Ook betreur ik zeer dat er meerdere keren informatie over onze overleggen is gedeeld met de media. Dit verstoort het proces en breekt het vertrouwen af.

Agendapunt 2 – Energiecompensatie

Kern en Advies

- U kunt aangeven dat u graag zo snel mogelijk een tariefplafond wil invoeren en dat u heeft begrepen dat energieleveranciers in de Tweede Kamer hebben aangegeven dat dit per 1 november kan.
- U kunt aangeven dat andere Europese landen ook een tariefplafond hebben geïmplementeerd en dat het onverkoopbaar is dat dit hier niet kan.
- U kunt vragen wat ervoor nodig is om per 1 november een tariefplafond in te voeren?
- U kunt vragen wat hebben zij nog meer nodig vanuit het Rijk om dit uit te voeren?

Speaking notes

Zie agendapunt 1

Agendapunt 3 – Vangnet / noodfonds

Kern en Advies

- U kunt aangeven dat er interdepartementaal randvoorwaarden zijn uitgewerkt waaraan een verdere uitwerking van het fonds dient te voldoen. Een van de randvoorwaarden is dat het moet passen binnen het gereserveerde bedrag van 50 mln. Een noodfonds dat voldoet aan deze randvoorwaarden richt zich op een beperkte groep die al echt in de knel zit. Een dergelijke invulling past bij het bredere instrumentarium waarmee wordt voorkomen dat huishoudens worden afgesloten.
- We adviseren u om terughoudend te zijn met het wekken van verwachtingen rond het noodfonds. Daar zit een grote vrees dat er een potentieel toeslagen drama zou kunnen ontstaan. Ook omdat er nog veel onduidelijkheid is over de uitvoering van het noodfonds. We achten het realistisch dat dit fonds in een verder uitgewerkt stadium onuitvoerbaar blijkt te zijn, ook als getracht wordt om aan de gestelde randvoorwaarden te voldoen.
- NB: Als het noodfonds wordt gebracht adviseren wij het voorstel van de energieleveranciers aan te horen en aan te geven dat u de voorgestelde vormgeving onwenselijk en niet haalbaar acht. Het voorstel van de energieleveranciers gaat zeer ver (budgettair beslag geschat tussen 0,5 en 6

miljard euro). Er is geen heldere toegangspoort en er is voor huishoudens vooraf niet duidelijk of zij achteraf zullen kwalificeren. De regeling leidt tot ongecontroleerde voorschotten aan grote groepen mensen zonder dat er een idee is hoe dit gecontroleerd zou moeten worden. Zeer waarschijnlijk leidt dit tot hoge terugvorderingen bij een grote groep kwetsbare huishoudens.

- Als het voorstel voor een kredietfaciliteit wordt opgebracht kunt u aangeven dat het kabinet hier eerst intern over zal spreken.

Speaking notes

- Bedankt voor uw harde werk rondom het uitwerken van een noodfonds. Het is voor ons allen belangrijk om te voorkomen dat kwetsbare huishoudens in de knel raken en schulden opbouwen omdat zij hun energierekening niet meer kunnen betalen. Met deze doelstelling in ons achterhoofd hebben onze ambtenaren uw voorstel aandachtig bekeken.
- De vormgeving zoals voorgesteld wordt daarbij niet uitvoerbaar geacht. Zij zien met name het risico dat er voorschotten worden verstrekt aan grote groepen zonder dat er capaciteit is om te controleren of er een recht op toegang tot het noodfonds bestaat. Daarnaast zijn er twijfels over de budgettaire beheersbaarheid en de juridische houdbaarheid.
- Deze ideeën nemen we graag mee als input in de verdere discussies over een noodfonds. Daartoe zijn aan onze zijde ook een aantal randvoorwaarden uitgewerkt. Ik zal met mijn collega's bespreken in hoeverre deze ideeën verder uitgewerkt zullen worden.
- Indien dit voorstel verder uitgewerkt zal worden dan gaan wij daarover graag verder met u in overleg.

Agendapunt 4 –Vervolg en communicatie

Kern en Advies

- U kunt akkoord gaan met het voorstel van MAPP om komende weken de werkgroep samen te laten komen om de voorstellen verder uit te werken.
- U kunt aangeven dat u zeer betreurt dat afgelopen week meerdere keren interne informatie is gelekt naar de media. U kunt aangeven dat het uitgangspunt voor de communicatie moet zijn dat er voor Prinsjesdag geen communicatie zal plaatsvinden over de uitkomsten van het overleg.
- Ook kunt u aangeven dat het belangrijk is dat beide partijen naar buiten toe een positieve toon aanhouden en niet de andere partij 'de schuld geven' als processen langer duren dan verwacht.

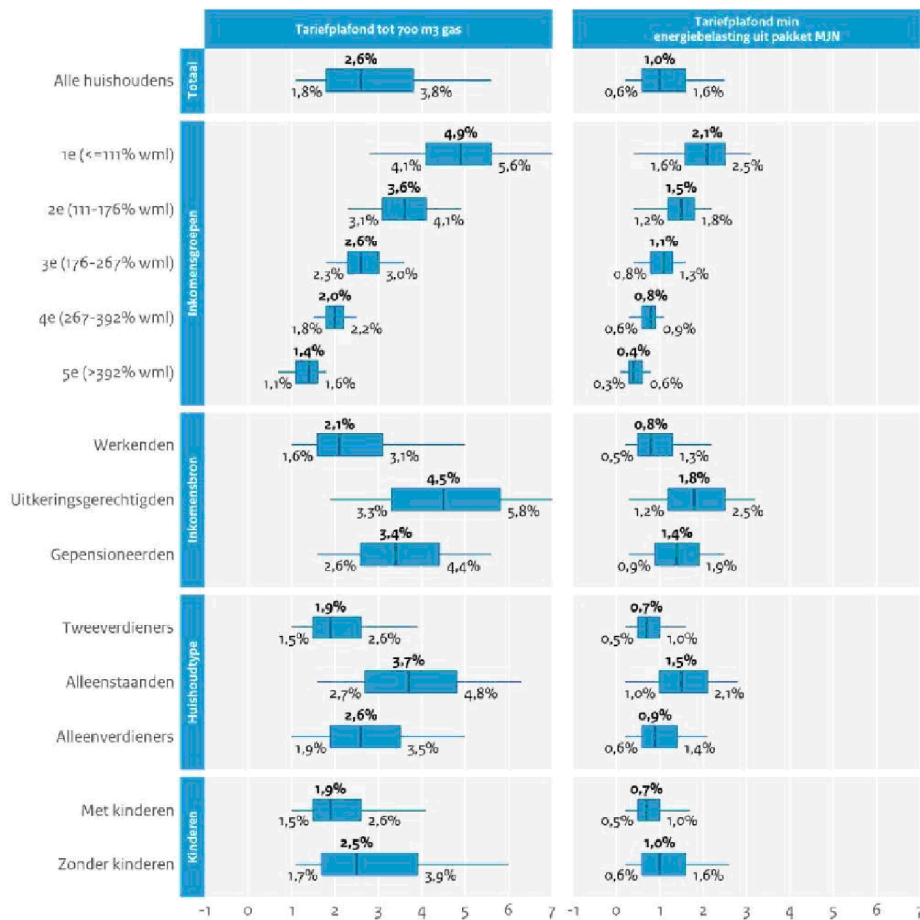
Speaking notes

Geen aparte spreektekst.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

- In onderstaande figuur staat de inkomenseffecten van korting op het leveringstarief met €1,21/m³ voor gas en €0,24/kWh voor elektriciteit (beide voor consumenten) d.m.v. een prijsplafond tot 700 m³ gas en 1.650 kWh elektriciteit.
- Voor de vergelijking is het inkomenseffect van uitsluitend het plafond links weergegeven.
- Rechts zijn de effecten zichtbaar gemaakt waarbij de EB maatregelen uit het augustuspakket zijn vervangen door dit tariefplafond (dit is nodig voor dekking).
- Het budgettaire beslag van het tariefplafond zoals hier voorgesteld is ca. € 9 miljard (t.o.v. € 5,5 miljard voor de maatregelen in de energiebelasting plus reservering).

Figuur 1: Inkomenseffecten tariefplafond en inkomenseffecten tariefplafond minus EB uit augustuspakket

- In deze berekening wordt het daadwerkelijk verbruik (gecorrigeerd voor gemiddeld verbruik 2022) van alle huishoudens meegenomen.
- Het leveringstarief is voor alle huishoudens gelijk in deze berekening. In de werkelijkheid is de spreiding van effecten groter bij een tariefplafond: Huishoudens met een laag vast tarief ervaren geen effect, terwijl huishoudens met een hoog instaptarief sterkere effecten ervaren.
- Vrijwel alle huishoudens verzilveren het voordeel van dit tariefplafond volledig, doordat de verbruiksgrenzen van het tariefplafond ruim onder het gemiddeld verbruik liggen. Bij hogere verbruiksgrenzen zullen minder huishoudens het bedrag volledig verzilveren.

1. Gerichte compensatie via de energierekening

- De energieprijzen zijn sterk toegenomen waardoor er veel onzekerheid is over de effecten hiervan op kwetsbare huishoudens. Daarom heeft het kabinet een koopkrachtpakket samengesteld van 17,4 miljard euro om de teffecten te dempen.
- De maatregelen gericht op het verlagen van de energierekening betreffen generieke maatregelen. Daarnaast zijn deze niet geschikt om op fluctuerende prijzen te reageren dus blijft de discussie terugkomen over steun bij elke prijsschommeling.
- Politiek is afgesproken dat wordt verkend of een gerichte tegemoetkoming in de vorm van een tariefplafond binnen de energierekening voor kwetsbare huishoudens uitvoerbaar is vanaf januari 2023. Hiervoor is € 700 mln gereserveerd.¹
- Op Europees niveau worden ook verschillende maatregelen uitgewerkt. Zo wordt naar verwachting de Europese wet- en regelgeving over tariefplafonds versoepeld, hierdoor kunnen meer groepen onder een sociaal tarief worden gebracht, maar de Commissie vereist wel dat er een besparingsprikkel blijft bestaan (Duits model), wat betekent dat normale huishoudens maar voor een deel van hun gebruik een sociaal tarief kunnen krijgen. Ook wordt een inframarginale heffing en een solidariteitsheffing verkend. Dit levert naar verwachting extra inkomsten op die uitgegeven dienen te worden aan compensatie via de energierekening, maar dit is nog zeer onzeker.
- In de notitie worden de verschillende opties nader toegelicht. Hierbij is uitgewerkt wat wanneer uitvoerbaar is en wat de verschillende voor- en nadelen van de varianten zijn.
- Indien er niet wordt gekozen voor een van deze opties is de terugvaloptie een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting. De doelmatigheid en doeltreffendheid van de verschillende varianten moet dus in de eerste plaats worden afgezet tegen dit alternatief, maar ook tegen het bestaande inkomensinstrumentarium en de uitlegbaarheid van de gemaakte keuzes.
- De opties worden momenteel verder uitgewerkt en zijn nog niet allemaal gereed voor finale besluitvorming. Het gesprek in de vierhoek is van belang om te verkennen welke denkrichtingen politiek wenselijk worden geacht en te bezien in hoeverre voorafgaand of in de APB op dit onderwerp kan worden ingegaan.

A. Prijsplafond

Bespreekpunten:

1. Vindt de vierhoek een prijsplafond wenselijk?
 - Zo ja, welke van onderstaande varianten?
2. Per wanneer kan deze variant worden ingevoerd (uitvoerbaarheid)?
3. Indien wenselijk en uitvoerbaar, komt een prijsplafond naast of gedeeltelijk in plaats van het augustuspakket? Zo ja, alleen de maatregelen in de EB of ook de overige maatregelen?
4. Indien niet wenselijk of uitvoerbaar, is de terugvaloptie voor de reservering (€700 mln) een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting. Eventuele andere opties voor de reservering en eventuele extra opbrengsten uit de solidariteitsheffing en inframarginal cap zijn:
 - Vaste belastingvermindering energiebelasting verhogen
 - Variabele energiebelasting verlagen
 - BTW op energie verlagen
 - Andere koopkrachtinstrumenten

¹ In augustusbrief: Een deel van het budget (ruim 700 miljoen euro) wordt gereserveerd voor gerichte steun via de energierekening. Er wordt op dit moment onder andere een tariefplafond verkend waarbij de steun via de energierekening wordt gericht op huishoudens die door het regulier instrumentarium te weinig worden bereikt.

	aantal huishoudens (x mln)	gas verbruik gecompenseerd	elektriciteitsverbruik gecompenseerd	prijsplafond	Ruwe inschatting relatieve kosten*	Percentage 40% laagste inkomens bereikt
1. Generiek prijsplafond huishoudens en bedrijven	Alle huishoudens + bedrijfsleven (excl. grootverbruikers)	Alles	Alles	PM	€31 mld	100%
2. Generiek prijsplafond huishoudens: voorstel PvdA/GL	Alle huishoudens	tot 1500 m3	tot 3300 kwh	niveau jan 2022	€11,1 mld	100%
3. Prijsplafond huishoudens maximum verbruik	Alle huishoudens	tot 700 m3	tot 1650 kwh	PM	€7,6 mld	100%
4 Prijsplafond WOZ-waarde <355.000 (NHG)	4,8	Alles	Nee	PM	€4,9 mld	81%
5 <i>Gericht prijsplafond</i> : WOZ-waarde < 300.000 i.c.m. energielabel GFE	0,8	Alles	Nee	PM	€0,8 mld	71%

*NB: Bovenstaande tabel geeft een grove inschatting van de kosten van een tariefplafond. Om tot een stabiele prijs voor huishoudens te komen varieert de omvang van de subsidie met de gasprijs op de markt. Hier is gerekend met een verschil tussen plafond en marktprijs van €1 compensatie per m3 gas en €0,2 compensatie per KWh. Bovenstaande tabel is dus nog geen feitelijke raming van de kosten van verschillende varianten van het tariefplafond maar geeft wel goed het relatieve verschil in budgettaire omvang aan. Bij een tariefplafond zijn de budgettaire kosten afhankelijk van de hoogte van het tarief en de daadwerkelijke prijsontwikkeling. Deze inschatting en het bepalen van het niveau van het prijsplafond zal bij nadere uitwerking moeten worden gemaakt.

B. Dekking, waaronder solidariteitsheffing en inframarginal cap

- Mondelinge toelichting door minister voor K&E en staatssecretaris van Financiën, waarin kan worden ingegaan op het proces voor uitwerken heffingen/belastingen.

Bespreekpunt:

5. Wil de vierhoek het principe vaststellen aanvullende maatregelen te dekken uit de nog onzekere opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap?
 - Indien aanvullende maatregelen worden aangekondigd voordat de opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap voldoende zeker is, is een placeholder nodig om dekking te verzekeren.
6. Wil de vierhoek nog alternatieve dekkingsopties in kaart brengen voor aanvullende maatregelen?

Toelichting:

- Een prijsplafond is een open einde regeling. De kosten zijn sterk afhankelijk van het gekozen plafond en de onzekere ontwikkeling van de marktprijzen.
- In de augustusbesluitvorming is €5472 mln. Gereserveerd voor verlaging van de energierekening (€ 4772 mln verlaging energiebelasting + €700 mln reservering gerichte steun). Daarnaast zijn er additionele middelen voor gerichte ondersteuning.

C. Communicatie

Bespreekpunt

7. Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

Toelichting:

- Indien de vierhoek besluit een tariefplafond verder te willen uitwerken, stellen wij voor op Prinsjesdag een brief te sturen aan de Kamer. Het voornemen kan tevens nog worden verwerkt in de Troonrede.
- De strekking van de brief zal zijn dat het kabinet denkt aan een prijsplafond op energie, met interesse kennis heeft genomen van de voorstellen van GL/PvdA en hierover graag in gesprek

wil tijdens de APB. De komende weken zal het voorstel verder worden uitgewerkt en in lijn worden gebracht met de verordening in Brussel. De brief kan ook ingaan op de besluitvorming van agendapunt 2 (vangnet), 3 (mkb) en 4 (2022).

2. Vangnet/voorkomen betalingsproblemen

Bespreekpunt:

1. Stemt de vierhoek in met het verder uitwerken van het verbod op afsluiten ('nee tenzij') in combinatie met een vangnet?
2. Stemt de vierhoek in met het voorstel om het pakket van vroegsignalering en schuldhulpverlening bij betalingsproblemen te versterken?
3. Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

3. Steunmaatregelen mkb

1. Wenst u bij de APB deze redeneerlijn te benutten bij vragen over toegenomen lasten van het mkb/bedrijfsleven, of wenst u hier aanvullende maatregelen te nemen?

4. Energietoelage

Beslispunt:

1. Stemt de vierhoek in met het naar voren halen van een deel van de eenmalige energietoelage 2023, zodat gemeenten er nog dit jaar over kunnen beschikken en kwetsbare huishoudens dit jaar 1800 euro ontvangen.

5. Koopkrachtbrief

Beslispunt:

1. Bent u akkoord met verzending van deze brief op Prinsjesdag?

Toelichting:

- De brief bevat een technische toelichting op de koopkrachtcijfers van dit jaar. De koopkrachtcijfers zijn lastiger te interpreteren dan in andere jaren vanwege het ongelijk neerslaan van stijging van de energieprijzen.

6. Kabinetsreactie IBO vermogensverdeling

Bespreekpunt:

1. In de kabinetsreactie is een aantal passages geel gemarkeerd. Deze passages vergen nog politieke weging. De vraag hierbij is in hoeverre het kabinet zich normatief wil uitlaten over de vermogensongelijkheid in Nederland. Een ander punt betreft het in deze kabinetsperiode nog terugkomen op de schenk- en erfbelasting in het algemeen.

Het gaat om volgende 3 passages:

- a) Het kabinet ziet de zorgen in de samenleving over toenemende ongelijkheid. Er zijn groeiende zorgen over de hoge kosten van levensonderhoud, het vinden van een woning en het volgen van een studie.² De grootte van iemands vermogen is meer bepalend geworden in het wel of niet mee kunnen doen in de samenleving. De fiscale onevenwichtigheden spelen daarbij een belangrijke rol. Het kabinet is van mening dat hiermee de vermogensverschillen tussen groepen huishoudens te groot is geworden.

² Het SCP (2022) "Burgerperspectieven bericht 1 2022" gaat hier nader op in.

- b) Het kabinet onderschrijft het inzicht vanuit het IBO dat een scheve vermogensverdeling een dominant negatief effect heeft op kansengelijkheid. In een maatschappij met kansengelijkheid als belangrijk uitgangspunt is het moeilijk te verantwoorden dat een scheve vermogensverdeling leidt tot verschillen in mogelijkheden tussen groepen huishoudens in het volgen van onderwijs en verder studeren, het starten van een onderneming, het vinden van een woning en het opbouwen van een oudedagsvoorziening.
- c) Het kabinet komt volgend jaar ook terug op de andere geschetste beleidsrichtingen uit het IBO waaronder die met betrekking tot de schenk- en erfbelasting.

7. Vooruitblik gesprek sociale partners

Buiten reikwijdte

8. Pillar II

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

AGENDA

Vergadering te houden op vrijdag 16 september 2022
in de Trêveszaal van het ministerie van Algemene Zaken,
aan te vangen 's morgens om 10:00 uur

-
1. Gerichte compensatie via de energierekening
 2. Vangnet/voorkomen betalingsproblemen
 3. Steunmaatregelen mkb
 4. Energietoelage
 5. Koopkrachtbrief
 6. Kabinetsreactie IBO vermogensverdeling
 7. Vooruitblik gesprek sociale partners
 8. Pillar II

- + stukken zijn bijgevoegd
- x stukken zijn rondgezonden
- o stukken worden rondgezonden
- stukken zijn in de samenwerkingsruimte geplaatst
- = geen stukken
- A aanbiedingsdatum